

підвищує стійкість до стомлення під час фізичної та розумової діяльності, під час роботи, яка потребує концентрації уваги.

Рівень сили характеризує певний морфофункціональний стан м'язової системи, яка забезпечує окрім рухової функції організму, ще три життєво необхідні функції — корсетну, обмінну та насосну. Для здоров'я необхідний певний морфофункціональний рівень м'язової системи як у цілому, так і кожної з основних м'язових груп — плечового поясу та спини, черевного пресу та ніг. При цьому необхідно враховувати, що між рівнем сили окремих м'язових груп зв'язок відносно слабкий. Через це необхідно, щоб усі основні м'язові групи мали достатній рівень сили.

Відносно менший рівень взаємозв'язку (котрий знаходиться у залежності від віку) спостерігається між показниками здоров'я та результатами рухових тестів, що характеризують швидкісні якості, спритність і гнучкість. Проте ці якості важливі для підтримки доброго самопочуття та високої працездатності. Окрім того, в молодому віці виявлений значний рівень взаємозв'язку показників працездатності з рівнем розвитку швидкісних якостей.

Виходячи з цього, на кафедрі фізичного виховання були визначені обов'язкові тести фізичної підготовленості, які характеризують рівень розвитку:

- загальної витривалості;
- сили м'язів рук, верхнього плечового поясу та черевного пресу;
- швидкісних якостей.

Належною нормою фізичної підготовленості студентів буде та, котра забезпечує високий рівень здоров'я. Якщо нормативний рівень фізичних якостей являє собою необхідну й обов'язкову умову для доброго стану здоров'я і може розглядатися як належний, як соціальний, то наднормативний рівень фізичних якостей є категорією індивідуальної потреби (інтересів). Із цього випливає, що фізичні якості доцільно розвивати і підтримувати на нормативному рівні.

Подальшим напрямом досліджень, на наш погляд, має бути визначення належних норм фізичної підготовленості студентів.

О. Ф. Клименко, канд. екон. наук, доцент,
О. Д. Шарапов, канд. техн. наук, професор
кафедри інформатики

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ КОНТРОЛЮ ЗНАЬ

Удосконалення процесу контролю знань передбачає впровадження в учбовий процес нових сучасних інформаційних технологій контролю тому, що використання традиційних мето-

дик зводиться здебільшого лише до автоматизації обробки статистичних даних і використання їх для управління ходом навчання. При цьому студент чи школяр залишається практично завжди «чорною скринькою», характеристики якої виявляються статистичним шляхом, а управління навчанням здійснюється методом спроб і помилок: якщо студент виконав тест чи контрольне завдання невірно, то викладач аналізує лише конкретні помилки, пояснює цю помилку і дає нове завдання для засвоєння матеріалу. Але аналіз причини зробленої помилки, практично ніколи не проводиться.

Причина криється в узагальненні процесу навчання, а доцільно було б звернутися до індивідуалізації цього процесу. Тобто метою контролюючих програм і тестових перевірок за допомогою комп'ютера має бути поглиблений аналіз відповіді студента і проникнення у сутність відповіді.

Як правило, контрольні завдання (тести) мають однорідну структуру, і всі питання приймаються рівнозначними, тобто «вага» кожного питання однакова. Проте на практиці, різні питання мають завжди різну «вагу», тому проблема врахування «ваги» питання у відповіді вкрай необхідна при удосконаленні навчального процесу. Можливо запропонувати такі алгоритми обробки відповідей при якісно однорідній інформації відповіді:

— усі відповіді приймаються рівнозначними. При складанні таких тестів треба дуже уважно ставити запитання і давати багато варіантів відповідей;

— усі відповіді приймаються рівнозначними у межах груп питань і є нерівнозначними між групами. Таким чином, можна виявити першопричину незасвоєння матеріалу: «не знає основ», «знає основи, але немає глибокого засвоєння» і т. ін.;

— усі відповіді формально приймаються рівнозначними, але повинні враховуватися лише у власній групі взаємопов'язаних питань. Тут можна виявити випадкові правильні відповіді, тобто студент відповіді не знає, але випадково «влучив»;

— дається право повторної відповіді на одне і те саме питання, якщо перша спроба була невдалою. Тоді мірою врахування «ваги» відповіді може бути кількість спроб дати правильну відповідь.

Всі алгоритми передбачають різні системи формування відповідей, при цьому важливим є впровадження відповіді типу «Немає правильної відповіді», хоча більш ефективним може бути відповідь типу «Не зрозумів поданий на лекції матеріал», «Матеріал був даний на самостійну роботу, і я не встиг його вивчити», «Забув матеріал» і т. ін. Можна передбачити самостійний виклик

студентом спеціальної «Допомоги» при проведенні тесту на комп'ютері. Звісно, «вага» питання буде падати.

Розглянуті варіанти відповідей показують, що методи стандартизованого контролю мають базуватися на об'єктивних закономірностях виявлення, виміру і оцінці знань, при цьому способи відповідей студента можна використовувати при різних методиках контролю.

Розрахунок оцінки при таких методиках є досить складним, проте грамотне складання тестів та максимальне використання комп'ютерної техніки відкриває принципово нові можливості для врахування цілого комплексу різних характеристик студента та ефективного оцінювання навчального процесу.

О. М. Котикова, канд. пед. наук,
доцент кафедри педагогіки та психології

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ОЦІНКА: ГУМАНІСТИЧНІ ТРАДИЦІЇ

Оцінювальна діяльність педагога є невід'ємною складовою навчального процесу, яка здійснюється з метою виявлення стану знань, умінь і навичок учнів, а також сприяння розвитку особистості кожного учня як суб'єкта навчання.

Вітчизняна педагогіка та психологія мають давні традиції оцінювання знань, умінь і навичок в руслі гуманістичного підходу. Ці традиції пов'язані з іменами Г. Сковороди і К. Д. Ушинського, Г. Костюка і Д. І. Ніколенка, Б. Підласистого і Г. Підласого, Ш. Амонашвілі і В. Якуніна.

Проблеми психології педагогічного оцінювання розглядали у своїх працях Б. Ананьєв, Н. Ліпкіна, О. Татенко, О. Цурковський, Л. Шатирко.

Дедалі ширше вітчизняні педагоги та психологи звертаються до концептуальних засад, викладених у працях зарубіжних психологів гуманістичної орієнтації: А. Маслоу, К. Роджерса, А. Адлера та інших.

Компетентність педагога в галузі оцінювання учнів залежить значною мірою від його здатності до фасилітуючого викладання — такого, яке передбачає особистісно-зорієнтований підхід, підтримку учня, розвиток його здібностей, створення сприятливих умов для його саморозкриття.

Об'єктивність власне оцінки, вираженої в балах, досягається відповідністю критеріям оцінювання, визначеним нормативними до-